

stroške v Klosterneuburgu na spodnjem Avstrijskem in v Pančevi na Ogerskem. Enako postopali so na Francoskem, pa zastonj! Vsake uši niso mogli zatreti. Sadili so na takošnem prostoru več let tobak, konoplje. Bilo je brez uspeha, kajti uš se je vendar ohranila, zaredila in prikazala. Uničili so sicer ogromno število uši, a vsake uničile niso, in toraj vse ni pomagalo nič. Trtna uš začela je iznova širiti se. Ako le malo uši ostane, v nekoliko letih gomazi jih zopet na milijone v sosednih vinogradih, prej nepoškodovanih. Zato ni priporočati gori navedenega in dragocenega dela, kjer je vinograd, če prav na samem ležeč, od trtne uši jako napaden. Žvepleni ogljenec je drag, ravnanje z njim zelo mudno in stane tudi veliko, pomaga pa naposled vendar nič. Zatoraj je dosta, ako se vinograd po trtni uši ugonobljen izkrči, trsovje sožge in drug sadež zaseje. Taki vinogradi imajo proti koncu svoje ušivosti itak le majhno število uši, večina je uže v zdrave vinograde odšla. Na Francoskem štejejo na ta način izkrčenih vinogradov 474.760 hektarov. Takošno krcanje ni drago in lahko vsak posestnik sam opravi, to pa dovolj dobro, ako ga izvedenci nadzorujejo. Mislim tudi, da bi tukaj ne trebalo plačevati posestnikom odškodnine, ker je trs v tem slučaju bil itak uže uničen in bi vinogradar vsakako kmalu prisiljen bil, vinograd opustiti in ga z drugim sadežem zasaditi. Mogoče pa je, da po postavi zoper trtno uš sklenejo postopati. V tem slučaju morajo vse trse v bližini gnjezda trtne uši izkrčiti in uničiti, čeravno so le deloma od tega mrčesa napadeni. No, in v takošnem slučaju gre posestniku odškodnina, katero morajo vsi ostali vinogradarji v deželi plačati. Odškodnina s stroški za izkrčenje in razkuževanje vred pa utegne znatno denarjev stati. Tudi je mogoče, da bi vinogradarji v dobrih legah morali odškodnine plačevati vinogradom v slabih legah, kamor trta prav za prav ne sodi več, ali da pomagajo nemarnim vinogradarjem, ki so sami bili krivi, da so trtno uš dobili. Sploh dobro je vse premisliti in preudariti, predno kje sklenejo po postavi zoper trtno uš postopati; to pa tem bolj, ker trtne uši enkrat močno razširjene ne morejo zatreti, naj krčijo in požigajo trsovje, polivajo prst z žveplivim ogljencem, kolikor hočejo.

Slabe skušaje zastran umetnega uničevanja trtne uši napotile so ljudi premišljevat, ali bi se ne dalo tudi z ušivim trsom še shajati tako, da bi ne trebalo vinogradov izkrčiti. Veljavna sedanja postava zoper trtno uš o tem nima nobenih določeb. Temu se ni čuditi. Poslancem ni bilo toliko poskušenj na razpolago, kakor jih imamo sedaj. Tudi postava govori le, kaj naj storijo politične gosposke, da zasledijo trtno uš in potem jej zabranijo dalje širiti se. Dalje se ne briga državna postava. Tako postopa vlada na Francoskem pa tudi pri nas zastran trtne uši v Klosterneuburgu in na Ogerskem, kjer imajo tega mrčesa v več krajih. Važno je toraj vprašanje: je li mogoče ušive trse ohraniti toliko, da še rodijo grozdje? Skušnje Francozov kažejo, da je to mogoče.

Največe bogastvo francoske dežele je vinogradarstvo. Dá se toraj misliti, da si Francozje veliko prizadevajo trs braniti zoper trtno uš. Izumili so uže 3 načine, po katerih se ušivi trs rodoviten ohrani; a) s pomočjo žveplenega ogljenca. V ta namen se priredi votel in prišpičen kol, s katerim se žvepleni ogljenec trsu med korenine škropi ali puha, to pa do 40 centimetrov globoko in trikrat v leti, namreč spomladi ob prvi kopi, meseca junija in hitro po trgatvi. Tako se pokončá neznano veliko uši in trs se ohrani rodoviten. Ovi pripomoček je tedaj dober, al predrag je. Žvepleni ogljenec je nevarna tvarina, ki se rada vžge in razletí. Železnice ga prevažajo le v posebnih

vlakih in v odprtih vagonih. Ob enem mora biti pospravljen v posodi, katera drži 500 kilo in ki je dobro zanetena. Žvepleni ogljenec v manjših posodah mora najmanjše 50 kilo težek biti in posodice narejene iz cink pleha ali iz železne plehovine ali iz glaževine, ki imajo biti postavljene v jerbasih in z žaginjem ali otrobi obdane. Delajo ga v Svasovicah na Gališkem v cesarskih topilnicah. Prodavajo ga pa tudi na Dunaji (k. k. Berg- und Hütten-Produktenverschleiss in Wien) po 20 gold. cent. Na en trs je treba 8–10 gramov; tako stane ovo žvepljenje trsov blizo 100 gold. na leto pri vsakem oralu vinograda. Ob enem je treba močno gnojiti, sicer trs kmalu konec vzame. Iz povedanega je gotovo jasno, da je ta pomoček zoper trtno uš pri nas predrag. b) Drugi pomoček so tudi Francozi izumili in sodi za naše razmere. Treba je namreč ušivi trs pogosto pogrobati in mu dobro gnojiti. Vsled tega poganja novih korenin in nadomestuje one, katere so zavoljo trtne uši strohnele in odpale. Ob enem iznemiruje uši vedno prelaganje trsa in brani preveliko njihovo pomnoževanje. c) Tretji pomoček rabijo na Francoskem uže 10 let. Vzamejo se namreč ameriški trsi one sorte, ki se imenuje Zaniški trs (*Vitis Solonis*) ali pa trs York-Madeira. Ta dva ameriška trsa imata poseben sok, radi česar jima trtna uš ne škoduje toliko, kakor našemu evropskemu trsu. Vinogradarji tedaj ta ameriška trsa zasadijo v vinograde in na spodnji les cepijo domače žlahne rozge. Vendar grozdje takih cepljenih trsov ni kaj prida in toraj ta tretji pomoček le malo prida. „Gosp. pril.“

Dolenjskim vinorejcem naznanilo!

Gospod A. Ogulin iz Novomesta poroča v pismu od 4. dne t. m. družbi kmetijski kranjski, da ona škodljiva gliva na trsji, katero je popisal v 38. listu „Novic“, ni „Cladosporium Rösleri“, ampak da po mislih gosp. prof. W. Vossa je „Perenospora vitreola de Bary“.

Ker pa ta gliva tudi nič manj ni škodljiva trti, se je gosp. Ogulin naravnost obrnil do ministerstva kmetijstva s prošnjo, naj ono dá to škodljivo trtno bolezen po izvedencih preiskavati in presoditi, ali bi ne bilo sredstvo, katero on priporoča, dejansko poskusiti, da se odvrne velika nadloga, katera po imenovani glivi žuga dolenjskim vinogradom. Ker gosp. Ogulin podpisanemu odboru željo razodeva, naj bi družba kmetijska objavila to podružnicam kmetijskim in ondi bivajočim vinorejcem, zato jim naznanjamo to po tej javni poti, pričakovajo odloka sl. ministerstva kmetijstva.

Centralni odbor c. k. družbe kmetijske
v Ljubljani 10. oktobra 1880.

V katere kraje Kranjskega

so prišli iz državne subvencije letos nakupljeni plemenni junci Muriškega in Belanskega plemena.

Kranjskim živinorejcem na znanje. *)

Muriških (Mürzthaler) juncev je na Štajarskem gosp. odbornik Seunig za družbo kmetijsko nakupil 8, ki so bili 29. dne u. m. v Ljubljani po javni dražbi prodani. Kupili so jih: gosp. Anton Starè, enega za grajščino Kolovec, enega v Mengeš, — grof Jožef Auersperg iz Iga, — gosp. Jožef Mehlé iz Ponove vasi,

*) Kdor je subvencijskega junca kupil, ima dolžnost, ga 2 leti za pleme rabiti dati tudi svojim sosedom proti odločeni tarifi.